



# RUTES DE MUNTANYA I CANVI CLIMÀTIC

TEXT PERE ESTEBAN



El juny passat, la revista científica *Arctic, Antarctic and Alpine Research* va publicar un interessant article sobre els efectes del canvi climàtic en l'estat de les rutes de muntanya, i més concretament al massís alpí del Mont Blanc. El treball basa la seva metodologia a comparar l'estat actual de 95 rutes d'escalada en roca, mixtes, de neu o de gel, amb la descripció que en feia una guia de ressenyes de referència als anys 70. Amb entrevistes a muntanyencs experimentats, l'estudi constata que 93 de les 95 rutes han sofert canvis que han afectat el traçat de l'itinerari original i els paràmetres tècnics d'ascensió, amb un augment de la dificultat tècnica i la perillositat.



El retrocés de les glaceres dels Alps condiciona notablement la pràctica de l'alpinisme. FOTO / JORDI CANYAMERES

Les afectacions identificades estan associades principalment amb l'exposició a la caiguda de roques, l'increment del nombre o grandària de les rimaies o esquerdes i l'augment en el pendent dels vessants de glaç. A més, segons l'estudi, els períodes estivals considerats òptims per fer moltes d'aquestes ascensions cada cop són més rars i difícils de predir. Augmenta així la incertesa sobre les condicions que ens podrem trobar a la ruta. Això està provocant que l'estiu deixi de ser el millor moment per fer moltes de les ascensions i es traslladi el moment òptim cap a la primavera, la tardor o fins i tot, segons a quins itineraris, ja a l'hivern. Algunes de les rutes incloses

en el treball són força conegudes, com la cara oest del Petit Dru, afectada per un desprendiment massiu de roca, la canal *Whympet* de l'Aiguille Verte, no practicable a l'estiu per un avanç en la fusió de la neu i el gel, o la via pel vessant sud de l'Aiguille du Midi, on l'aproximació al punt d'inici s'ha complicat per factors com una davallada de 25 metres del nivell de la glacera en 30 anys.

Tot això ho hem de posar en un context d'escalfament quantificat, en el cas de Chamonix (1.044 m), en 1,7 °C entre els anys 1934 i 2009. Un increment més destacat a l'hivern i clarament accelerat des dels anys 90. Si, a més, ens centrem en les observacions a les cotes més altes



Vessant nord del Mont Perdut, l'any 2012. FOTO / JORDI SOLÉ JOVAL

## I als Pirineus?

No coneixem que per al cas de la serralada pirinenca s'hagi abordat un treball com el que presentem dels Alps. Segurament, els estudis sobre el retrocés de les glaceres del Pirineu a través de la comparativa de fotografies històriques són els que més s'hi aproximen. En aquest sentit, en l'àmbit dels tresmils del Pirineu és on és més probable trobar paral·lelismes, especialment en el que està relacionat amb els canvis de comportament de la neu estacional o el retrocés del gel perpetu. Si coneixeu casos de vies de l'alta muntanya pirinenca que amb els anys han canviat en aspectes com la seva dificultat, perillositat o estacionalitat (moment de l'any òptim per fer-les), ens agradaria que ens ho diguéssiu a [muntanya.meteocat@gencat.cat](mailto:muntanya.meteocat@gencat.cat) i mirarem de fer-ne un recull.

## LECTURES RECOMANADES

- Jacques MOUREY; Mélanie MARCUZZI; Ludovic RAVANEL; François PALLANDRE (2019). «Effects of climate change on high Alpine mountain environments: evolution of mountaineering routes in the Mont Blanc massif (Western Alps) over half a century». *Arctic, Antarctic, and Alpine Research*. 51:1, 176-189, DOI: 10.1080/15230430.2019.1612216 (aneu a [www.tandfonline.com/toc/uaar20/current](http://www.tandfonline.com/toc/uaar20/current)).
- DIVERSOS AUTORS (2018). «Canvi climàtic als Pirineus». Butlletí anual de Mountain Wilderness Catalunya, núm. 28 (aneu a [www.mountainwilderness.cat](http://www.mountainwilderness.cat)).

(per sobre dels 4.000 m), l'augment tèrmic és d'1,4 °C entre 1990 i 2014. Això reafirma el que s'ha constatat a escala internacional: un escalfament més marcat i ràpid als ambients d'alta muntanya respecte a la mitjana planetària. Les implicacions d'això, és clar, van més enllà de les rutes estudiades al treball. Així, canvis com la disminució dels dies de nevada o un decreixement del gruix de neu sobre les glaceres deriven en l'aparició cada cop més avançada i amb més quantitat de les esquerdes a les glaceres, així com en el debilitament dels ponts de glaç, informació de molt interès per a la comunitat alpinística.

## Traces

PER MARC PINSACH



## Entre realitat i ficció

El cervell és el múscul més potent del cos. Aquesta afirmació coneguda per tothom segurament no es refereix tant a l'ordre racional, sinó més aviat a l'univers inabastable de la irracionalitat del múscul gris. Aquella que connecta amb les emocions i sentiments que es desencadenen un cop la realitat és percebuda pels sentits i processada per aquesta caixa negra que és el cap. Aleshores una cascada de reaccions químiques es desencadena i ens fa sentir inexplicablement d'una manera o d'una altra. Llavors veiem el got mig ple o mig buit. És llavors quan durant una cursa creiem poder amb tot o amb res. O és quan, sense saber ben bé per què, trobem la motivació per seguir entrenant o, en canvi, volem llençar la tovallola.

Com és que hi ha atletes que són capaços de ser els millors entrenant i després a les curses no rendeixen com ho fan sense el dorsal al pit? Per què algú a mesura que durant una cursa comença a avançar rivals nota que té més força i, per contra, quan és avançat les cames li fan figa? Algú sap per què un corredor que acaba una cursa en l'última posició pot estar més content que algú que ha acabat al podi, però sense ocupar l'escaló més alt? També costa d'explicar com pot ser que un atleta que un any ha enlluernat tothom —i a ell mateix— després d'haver-se preparat exactament igual estigui lluny d'aquell nivell competitiu que havia assolit? Per què d'un grandíssim resultat puntual i anecdòtic l'esportista en fa regla general i s'autoimposa aquella posició com el lloc al qual ha d'estar al llarg de la seva carrera esportiva? O fins i tot per què algú que repetidament no és capaç d'estar mai al podi d'una cursa sempre surt durant els primers quilòmetres amb el grup capdavanter com si disputés la victòria?

Aquests i tants altres exemples són el pa de cada dia del món de la competició i dels corredors. Tots tenen a veure amb les trampes que ens prepara el cervell. Uns paranyes fruit de la imatge que cadascú de nosaltres té d'un mateix a dins del seu cap. Una construcció individual resultat d'interpretar el món a partir del que perceben els nostres sentits i de com tot plegat és processat de manera subjectiva (i irracional) dins del cervell de cada un de nosaltres. En canvi, la realitat és la que és: objectiva, racional, freda, crua i tossuda. Aliena al garbuix mental d'invençons personals dels humans. Mai ningú no serà capaç de reconciliar l'objectivitat i la subjectivitat; és a dir, mai ningú no es podrà veure ell mateix des de fora per saber com és realment. Per tant, el millor que es pot fer per viure la competició d'una manera feliç i —en conseqüència— amb èxit és no defallir mai en la lluita interminable per reduir la distància entre el que realment som i el que ens pensem que som. És llavors quan el múscul més potent del cos esdevé imparabile.

*Ningú no es podrà mai veure ell mateix des de fora per saber com és realment.*